

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Изпълнителна агенция по околна среда

Приложение

СТАНОВИЩЕ

Относно: *Отчет за изпълнените дейности по Споразумение Д-33-27/06.07.2021 г. между ИБЕИ-БАН и МОСВ на тема „Разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за 11 зони от екологичната мрежа Натура 2000 в България“*

По отношение на защитена зона BG0000527 Козлодуй:

Съгласно Стандартния формуляр за зоната, в нея обект на опазване са: природно местообитание 6250 Панонски степни тревни съобщества, *Elaphe sauromates* (пъстър смок) и *Mesocricetus newtoni* (Добруджански хомяк). В доклада за специфичните природозащитни цели на зоната са разгледани първите два обекта, а за *Mesocricetus newtoni* не се споменава какви са причините да не се разработват цели – необходимо е това да се поясни.

➤ **5194 *Elaphe sauromates***

Като популационен параметър е посочен „относителна численост“ - отбелязваме, че съгласно Методиката за оценка на земноводни и влечуги към Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР) този параметър е с наименование „Обилие“ (**Ab**). Видно е, че се касае именно за параметъра от методиката към НСМСБР, предвид, че описанието на мерната единица в таблицата на стр. 9 е съгласно тази методика – „Брой индивиди на 1000 метра (**Ab**), изчислен по формулата: $Ab = (N/L) * 1000$, където *N* е броят на наблюдаваните индивиди, а *L* е дължината на трансекта в метри.“. Същевременно, никъде не споменава горепосочената методика към НСМСБР – нито в текста, нито в цитираната литература. Редно е да има такъв текст.

По отношение на защитена зона BG0000529 Мартен-Ряхово:

➤ **4125 *Alosa immaculata***

В т.5 Анализ на наличната информация, *Полево проучване през 2021 г. с цел изясняване състоянието на вида* (стр.15), е посочено, че са извършени пробни улови съгласно „утвърдената методика за мониторинг на риби в р. Дунав“ – от текста не става ясно, че това е методика към НСМСБР, освен това Методиката за мониторинг на риби към НСМСБР съдържа 12 подхода, един от които е „Подход за мониторинг на риби в река Дунав“ – би следвало в текста тези неща да се посочат ясно и коректно. От друга страна, не е ясно, защо е приложен горепосоченият подход, след като специално за вида *Alosa immaculata* има отделен подход - „Подход за мониторинг на дунавска скумрия (*Alosa immaculata*) в р. Дунав“.

Като мерна единица за параметър „Плътност на популацията“ (стр.17) е посочено „Брой индивиди в зоната (ind.)“ – това е некоректно - мерната единица за параметър „Плътност“, съгласно Методиката за оценка на видовете риби към НСМСБР, за този вид, е [бр. екз./ЕРУ]. Плътността се отчита като съотношение на броя на индивидите към единица риболовно усилие (в случая) или към площ (при други видове). Съответно в случая и целевата стойност и специфичните цели са некоректни.

На стр.17, в колона „Допълнителна информация“ фигурира следното изречение: „Съгласно Методологията за оценка на състоянието на риби (NBMS) референтните стойности за плътността на популацията на този вид не са установени.“ – коректно е да се запише:

„Приложение 1 към Методика за оценка на състоянието на видовете риби към НСМСБР“. Освен това твърдението в изречението не е вярно - съгласно **Приложение 1** („Референтни стойности по параметри за оценка на състоянието на видовете, изведени по проект „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“) към Методика за оценка на състоянието на видовете риби, референтната стойност за мониторингова територия „р. Дунав“ е: 20-50 бр. екз./ЕРУ – отговаря на „благоприятно състояние“, >20 бр. екз./ЕРУ – отговаря на „неблагоприятно незадоволително състояние“, а >5 екз./ЕРУ – на „неблагоприятно лошо състояние“ - http://eea.government.bg/bg/bio/opos/activities-results/copy_of_1.pdf

➤ **1130 *Aspius aspius***

В т.5 Анализ на наличната информация, (стр.23), е посочено, че: „По време на мониторинг през 2014-2015 г. в рамките на МОСВ е установена популационна плътност в зоната от 20-67 инд/ха.“. Не е ясно, за кой мониторинг става въпрос, както и откъде произтича установената плътност от 20-67 инд/ха. Същото изречение фигурира и на стр. 25 в колона „Допълнителна информация“. Уточняваме, че ако се визира проекта на ИАОС „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“, през 2014 г. видът не е установен в нито една от териториите за мониторинг.

Посочено е също „... проучването JDS4 през 2018 г...“ – отново не става ясно кое е това проучване.

На стр. 23-24 е посочено, че: „...е използвана утвърдената Методика за мониторинг на риби в р. Дунав“ – от текста не става ясно, че това е методика към НСМСБР, освен това, към Методиката за мониторинг на риби към НСМСБР има 12 подхода, като от тях 4 са препоръчани за прилагане за този вид, 2 от които са за река Дунав: „Подход за мониторинг на риби в река Дунав“ и „Допълнителен подход за мониторинг на видове риби в р. Дунав“.

При така написания текст в същия абзац, не става ясно кой подход е използван. Също така, не е коректно да се каже, че методиката е по проект „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“ – тя е разработена по него, но е методика към НСМСБР.

На стр.25, в колона „Допълнителна информация“ е записано: „Съгласно Методологията за оценка на състоянието на риби (NBMS)...“ – коректно е да се запише: „Приложение 1 към Методика за оценка на състоянието на видовете риби към НСМСБР“.

➤ **1149 *Cobitis taenia complex* *Cobitis elongatoides***

В т.5 Анализ на наличната информация, (стр.33), е посочено, че: „По време на мониторинг на МОСВ през периода 2014-2015 г. е установен в зоната с популационна плътност 80-400 инд/ха.“. Не е ясно, за кой мониторинг става въпрос, както и откъде произтича установената плътност от 80-400 инд/ха. Същото изречение фигурира и на стр. 34 в колона „Допълнителна информация“. Уточняваме, че ако се визира проекта на ИАОС „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“, през 2014 г. видът не е проучван по този проект.

Посочено е също „... проучването JDS4 през 2018 г...“ – отново не става ясно кое е това проучване.

На стр. 33 е посочено, че: „...е използвана утвърдената Методика за мониторинг на риби в р. Дунав“ – от текста не става ясно, че това е методика към НСМСБР, освен това, към Методиката за мониторинг на риби към НСМСБР има 12 подхода, като за този вид е препоръчан „Подход за мониторинг на риби в реки“. При така написания текст в същия абзац, не става ясно кой подход е използван. Също така, не е коректно да се каже, че методиката е по проект „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“ – тя е разработена по него, но е методика към НСМСБР.

На стр.35, в колона „Допълнителна информация“ е записано: „Съгласно Методологията за оценка на състоянието на риби (NBMS) референтните стойности за плътността на популацията на този вид не могат да бъдат изчислени“ – в Приложение 1 към Методика за оценка на състоянието на видовете риби към НСМСБР, този вид не присъства – съответно и подобен текст не присъства.

➤ **2484 *Eudontomyzon mariae***

В т.5 Анализ на наличната информация, *Полево проучване през 2021 г. с цел изясняване състоянието на вида* (стр.44), фигурира следното изречение: „При полевото проучване по време на проекта за определяне на целите за опазване на вида в защитената зона съгласно утвърдената методика за мониторинг на риби в р. Дунав.“ Изречението е неясно, вероятно се има предвид, че е приложена тази методика, но отново от текста не става ясно, че това е методика към НСМСБР, освен това към методиката за мониторинг на риби към НСМСБР има 12 подхода, като от тях 2 са препоръчани за прилагане за този вид: „Подход за мониторинг на дребни бентосни видове риби в р. Дунав“; „Допълнителен подход за мониторинг на видове риби в р. Дунав“. При така написания текст в същия абзац, не става ясно кой подход е използван. Също така, не е коректно да се каже, че методиката е по проект „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“ – тя е разработена по него, но е методика към НСМСБР.

На стр.45, в колона „Допълнителна информация“ е записано: „Съгласно Методологията за оценка на състоянието на риби (NBMS) референтните стойности за плътността на популацията на този вид не са установени“ – в Приложение 1 към Методика за оценка на състоянието на видовете риби към НСМСБР, този вид не присъства – съответно и подобен текст не присъства.

➤ **2555 *Gymnocephalus baloni***

В т.5 Анализ на наличната информация, *Полево проучване през 2021 г. с цел изясняване състоянието на вида* (стр.53), фигурира следното изречение: „При полевото проучване по време на проекта за определяне на целите за опазване на вида в защитената зона са извършени пробни улови съгласно утвърдената методика за мониторинг на риби в р. Дунав“ - от това въвеждащо изречение не става ясно, че това е методика към НСМСБР, и че мониторингът на риби в река Дунав е един от подходите по тази методика, въпреки че това се споменава по-надолу. Също така, за този вид по методиката към НСМСБР са препоръчани още два подхода – „Допълнителен подход за мониторинг на видове риби в р. Дунав“; „Подход за мониторинг на дребни бентосни видове риби в р. Дунав“ – добре е да се посочи защо е избран именно първият.

Като мерна единица за параметър „Плътност на популацията“ (стр.54) е посочено „ind. CPUE“ – считаме, че записът не е коректен, ако се спазва начинът на изписване на мерната единица за параметър „Плътност“, съгласно Методиката за оценка на видовете риби към НСМСБР, който е [бр. екз./ЕРУ].

На стр.55, в колона „Допълнителна информация“ е записано: „Съгласно Методологията за оценка на състоянието на риби (NBMS) референтните стойности за плътността на популацията на този вид не са установени...“ – в Приложение 1 към Методика за оценка на състоянието на видовете риби към НСМСБР, този вид не присъства – съответно и подобен текст не присъства.

Посочените бележки са валидни и при останалите видове риби, при аналогични на гореописаните случаи и следва да се вземат предвид. Освен това е редно и в цитираната литература коректно да се посочат използваните методики към НСМСБР.

- **5194 *Elaphe sauromates*** – аналогична бележка на посочената за вида за 33 Козлодуй – отнася се и за останалите видове земноводни и влечуги.

- **1355 *Lutra lutra***

В т.5 Анализ на наличната информация (стр.143), е посочено, че: „При полеовото проучване през 2021г. по време на проекта за определяне на целите съгласно утвърдената методика (Кошев и др. 2013) са проучени 2 трансекта.“ – от текста не става ясно, коя методика е приложена при полеовото проучване. В случай, че това е методиката към НСМСБР, тя е цитирана некоректно както в текста, така и в цитираната литература – би следвало да се посочи като: Методика за мониторинг на видра (*Lutra lutra*) към Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР). Отбелязваме също, че в таблицата към т. 6 Цели за подобряване/поддържане на природозащитното състояние на вида в зоната (стр.144-146), не присъства параметър за оценка „Срещаемост“, съгласно Методика за оценка състоянието на видра (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758) към НСМСБР.

По отношение на защитена зона BG0002007 Остров Ибиша и защитена зона BG0002009 Златията:

Представяме следните общи бележки, касаещи т. 4. “Цели за подобряване/поддържане на стабилна/нарастваща тенденция на популацията на вида в зоната“ за всички видове:

- Размера на популацията в зависимост от характера на пребиваване на съответният вид е в брой двойки за гнездящите птици и брой индивиди за мигриращите и зимуващите видове. Тези параметри отговарят на параметрите в рамките на методиките за мониторинг на гнездящи птици, мигриращи птици и Среднозимното преброяване, прилагани в рамките на НСМСБР.
- По отношение на параметър „Местообитание на вида“ за нуждите на планиране на дейностите и достигане на целите за опазването им в ЗЗ е необходимо да се предоставят допълнително карти и GIS слоеве на изчислените площи за всеки тип местообитание – „площ на подходящите гнездови местообитания на вида“ и „площ на подходящите хранителни местообитания на вида“.
- В представените документи, за целевите видове се дават препоръки за „адекватен“ или „редовен“ и „целенасочен“ мониторинг на видовете птици. Необходимо е тези препоръки да се конкретизират, като се цитират или утвърдени методики за мониторинг на птиците или да се опише подробно по каква схема, на кои места, какъв да е интензитетът на мониторинга, периодичността, през кои сезони от пребиваването на птиците да се провежда предложеният мониторинг и т.н.
- Към представените документи не са приложени данни от теренните наблюдения проведени през 2021 година. Препоръчително е данните да са съпроводени с пространствени файлове за местата, на които са установени целевите видове, както и снимков материал от наблюденията, ако е наличен.

Изготвил:

Н. Иванова, гл. експерт в отдел МБРГЕП, дирекция МООС, ИАОС, член на Комисия, съгласно Заповед №РД-1038/15.11.2021 г.